

Ajankohtaista kiertotaloudesta ja jätehuollosta

Anna-Maija Pajukallio

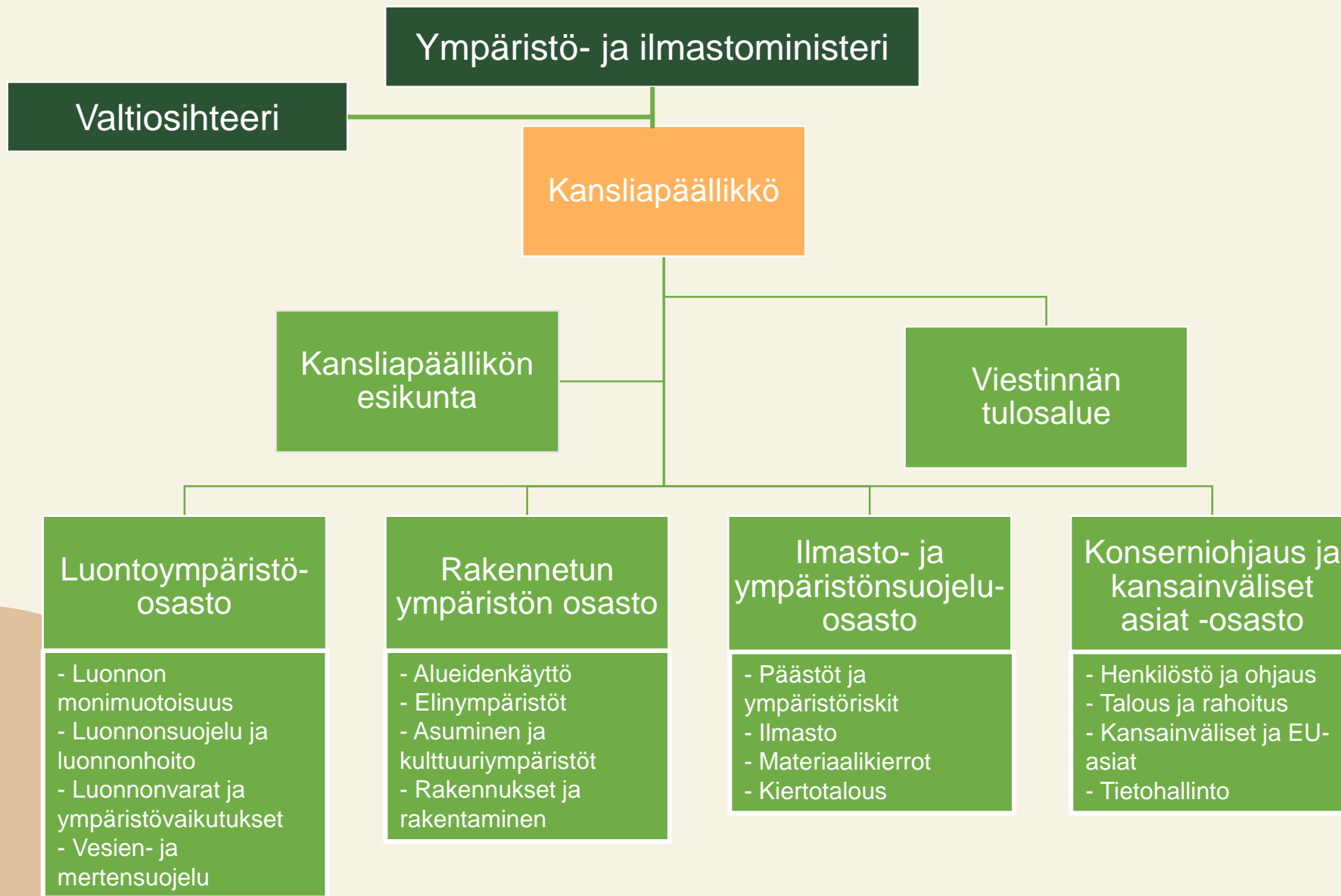
Jätealan yhteistyöryhmä 16.12.2022

Esittelyssä

- YM:n organisaatiouudistus
- Jätelain (2021) muutoksen jälkitöitä
- Loppuvuoden jätelain muutokset
- Ajankohtaista jäte- ja tuotetietojärjestelmästä
- Taksonomia – tilannekatsaus
- Yhdyskuntajätevesilietedirektiiviehdotus – tuottajavastuu
- Baselin sopimuksen liitemuutokset ja OECD-päätös
- Lyhyesti

YM:n organisaatioehdotus 1.1.2023 lukien

materiaalikierron yksikkö & kiertotalousyksikkö

Materiaalikierron yksikkö:

vastaa YM:ssä kiertotalouden sääntelyä ja jätehuollon kehittämistä koskevien asioiden valmistelusta, yhteensovittamisesta ja toimeenpanosta.

Yksikön päätehtävät ovat:

- Jäte- ja tuotelainsäädäntö ja sen kehittäminen
- Jätehuollon kehittäminen ja valtakunnallinen jätesuunnittelu
- Jäte- ja tuotetiedon kerääminen, jätehuollon seuranta, raportointi ja tietojärjestelmät
- Kansainväliset jätesopimukset

Kiertotalousyksikkö:

vastaa ympäristöministeriössä kestävästä kiertotaloudesta ja kemikaaleja koskevien asioiden valmistelusta, yhteensovittamisesta ja toimeenpanosta.

Yksikön päätehtävät ovat:

- Kiertotaloussiirtymän edistäminen
- Kiertotalouden taloudellinen ohjaus ja rahoitus
- Kestävä kulutus ja tuotanto
- Sopimukselliset ohjauskeinot (green dealit)
- Kemikaalien ympäristövaikutukset ja niiden sääntely
- Kansainväliset kemikaalisopimukset ja aloitteet sekä muovisopimus.

Jätelain (2021) muutoksen ”jälkitöitä”

- Early Warning – bilateraalikeskustelu hyvässä hengessä, maalis-huhtikuussa suositukset
- JOPAS-opas kommenttikierrokselle alkuvuonna
- Elintarvikejätteen kirjanpito-opas valmistumassa vuoden vaihteessa (Luke)
- Terveystieteiden jätteopas valmistuu tammikuussa
- POP-jätteopas valmistuu tammikuussa
- ”Jätteenkuljetusten kilpailuttamisen hyvät käytännöt” opas – julkaistaan 12/2022
- Jälkiarviointi – SYKE tekee 2022-2025
- UTU-työryhmä (EEJ- ja sivutuote-päätöksenteko) – HE 2024?

SUP –sääntely valmistuu

- Eduskunta hyväksyi 29.11.2022 **SUP-direktiiviä** koskevan jätelain muutosesityksen (HE 141/2022 vp) **pienin muutoksin**:
 - Kalastusvälineiden tuottajayhteisön ei tarvitse kattaa kaikkia eri kalastusvälineitä (JL 62 §)
 - Jakelijan ja muun yrityksen sekä julkisen hankkijan on ”mahdollisuuksien mukaan” varmistettava sille toimitetun tuotteen tuottajan kuuluminen tuottajarekisteriin (JL 55 §).
- Eduskunnan vastaus mennee Tasavallan Presidentin esittelyyn 20.12.
- Lain nojalla annettavien asetusten (5 kpl) antaminen etenee valtioneuvoston esittelyyn 29.12.
- Näin pystytään pitämään komissiolle rikkomusmenettelyssä luvattu aikataulu eli lainsäädäntö tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.1.2023.

Sidosyksikön ulosmyyntiraja ja SOTE-siirtymäaika

- Vuoden 2019 alussa voimaan tuli jätelain muutos (445/2018), jossa säädettiin hankintalaista poiketen kunnan **jätehuollon alalla toimiviin kunnan sidosyksiköihin sovellettavasta ns. ulosmyyntirajasta**
 - Markkinaehtoinen toiminta rajattiin 10 %:iin vuoden 2029 loppuun saakka ja 5 %:iin vuoden 2030 alusta alkaen. Hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan ulosmyyntiraja pidetään 10 prosentissa 1.1.2030 alkaen.
 - Eduskunta hyväksyi jätelain muutosehdotuksen (HE 209/2022 vp) muuttamattomana 12.12. **Eduskunnan vastaus mennee tasavallan presidentin esittelyyn 20.12.**
 - Ehdotukseen sisältyi myös **sote-uudistuksen** toimeenpanoon liittyvä muutos (uusi 32 a §), jonka mukaan kunnalla säilyy enintään 2025 loppuun asti vastuu hyvinvointialueiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Siirtymäaika selkeyttää hyvinvointialueiden yhdyskuntajätehuollon järjestämisvastuisiin liittyvää epäselvää tilannetta. Sote-aikataulujen vuoksi laki tulee saada voimaan 1.1.2023.

Ajankohtaista jäte- ja tuotetietojärjestelmätyöstä

- **Jätehuoltorekisterin ja tuottajarekisterin tietopalvelut** julkaistaan vuoden 2023 alussa
- **Tuottajarekisterin** ylläpito- ja kehittämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa Pirkanmaan ELY-keskukselle
- Jätehuoltorekisterin ylläpito- ja kehittämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle. JTT-hankkeessa suunnitellut työt tehdään hankkeessa ja vastuuta siirretään vaiheittain.
- KEHA-keskuksen kanssa tehtävät tietojärjestelmien kehitystyöt ovat edenneet odotettua hitaammin ja tehtäviä toteutetaan tärkeysjärjestyksessä.
 - **YLVAn jäteraportoinnin** muutokset toteutetaan ensin, jotta toiminnanharjoittajat voivat tehdä vuosiraportoinnin ympäristöluvassa ja jäteasetuksessa määritellyssä aikataulussa.
 - Tavoitteena viedä muutokset YLVAn 9.1.2023, jolloin raportoinnin voi aloittaa 10.1.2023
 - Toiminnanharjoittajille viestitään raportoinnin aloittamisesta ja muutoksista valvojen kautta
 - YLVAn kehitystyötä jatketaan vuonna 2023
 - **Jätehuoltorekisterin** kehittäminen vastaamaan kesällä hyväksytyjä jätelain ja jäteasetuksen muutoksia myöhästyy. Toiminnanharjoittajat voivat silti hoitaa jätehuoltorekisteriin liittyviä asioita normaaliin tapaan.
 - Julkisen talouden suunnitelmassa varattu rahoitusta vuosille 2023-2025 – jatkohanketta suunnitellaan

Taksonomian tilannekatsaus ja aikataulu

- EU:n taksonomia-asetus yleisperiaatteista hyväksyttiin EU-parlamentissa ja Eurooppa-neuvostossa kesällä 2020.
- Delegoidut säädökset eli tekniset tarkastuskriteerit koskien ilmastotavoitteita julkaistiin 2021 alussa. Raportointi näiden kriteerien pohjalta tulee isoille pörssiyrityksille pakolliseksi vuoden 2023 alusta.
- EU-komission alaisuuteen perustettiin vuonna 2020 pysyvä asiantuntijaryhmä: ***The Platform on Sustainable Finance***.
- Asiantuntijaryhmä luovutti komissiolle ehdotuksensa neljän muun ympäristötavoitteen kriteereiksi kahdessa erässä, maaliskuussa ja lokakuussa 2022 julkaistuinaportteina.
- Komissio valmistelee niiden pohjalta ehdotuksensa **2. delegoiduksi asetukseksi** eli neljän muun ympäristötavoitteen **teknisiksi tarkastuskriteereiksi**
- Kriteerien valmistelu on myöhässä ja asetukset astuneet voimaan vasta **vuoden 2023 lopulla** ja soveltaminen siirtyy vuoteen 2024.

Maaliskuussa julkaistu asiantuntijaryhmän raportti sisälsi jätehuoltoon liittyviä kriteereitä

https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-03/220330-sustainable-finance-platform-finance-report-remaining-environmental-objectives-taxonomy-annex_en.pdf

11. Waste management	625
11.1 Collection and transport of non-hazardous and hazardous waste as a means for material recovery	625
11.2 Collection and transport of hazardous waste.....	631
11.3 Treatment of hazardous waste	635
11.3.1 Pollution prevention and control	635
11.3.2 The transition to circular economy.....	646
11.4 Recovery of bio-waste by anaerobic digestion and/or composting.....	651
11.5 Remediation of legally non-conforming landfills and abandoned or illegal waste dumps	656
11.6 Depollution and dismantling of end-of-life products.....	666
11.7 Sorting and material recovery of non-hazardous waste	671

Yhdyskuntajätevesidirektiiviehdotus

päävastuussa YM/luontoympäristöosasto

Linkki YM:n tiedotteeseen <https://ym.fi/-/euroopan-komissio-haluaa-tehostaa-jatevesien-kasittelya>

What is new? - Governance – Producer responsibility

EU Directive (Art. 9, 10)

- EU extended producer responsibility for cosmetics/pharma (Annex IV) with exemptions
- Full cost (treatment, statistics, monitoring)

Member States

- Control PROs, reporting system in place
- Define roles and responsibilities, ensure dialogue along the chain

Producer Responsibility Organisation

- Collect statistics and fees, contracts with operators
- Regular Audits

Wastewater Operators

- Contracts with PROs for additional treatment

Baselin sopimukseen liitemuutoksia elektroniikkajätteen osalta

- Kesäkuussa 2022 Baselin sopimuksen osapuolikokouksessa tehtiin muutoksia sopimuksen liitteisiin (II, VIII, IX) liittyen elektroniikkajätteenimikkeisiin
- Muutokset voimaan 2025 alussa.
 - Käytännössä kaikki SER-jätteiden siirrot vaativat jätesiertoluvan
 - Liitteeseen VIII (vaarallinen jäte) lisätään uusi nimike A1181 ja poistetaan nykyinen nimike A1180;
 - Liitteeseen II (erityishuomiota vaativat jätteet) lisätään uusi nimike Y49. Sisältää muun SER-jätteen paitsi nimikkeeseen A1181 kuuluvat jätteet.
 - Liiteestä IX poistetaan vihreän jätteen nimikkeet B1110 ja B4030.
- Muutokset vaativat OECD:n päätöksen sekä jätteesiirtoasetuksen muuttamista samoilta osin.
 - Japani vastusti muutosten sisällyttämistä sellaisenaan OECD-päätökseen -> OECD prosessi käynnistyi, perustettiin task-team, valmista alkuvuonna 2024?
 - Muutokset jätteesiirtoasetukseen mahdollisesti JSAn uudistuksen yhteydessä. Ei vielä tietoa sisällöstä.

EU:n kanta OECD prosessiin

- EU valmistelelee epävirallista LTT-paperia siitä, miten Baselin sopimuksen liitemuutokset tulisi sisällyttää OECD:n päätökseen
 - Koskee nyt ainoastaan siirtoja EU:sta OECD maihin ja toisinpäin, ei suoraan EU:n sisäisiä siirtoja
 - Neuvoston päätös (EU) 2020/1829: *vaarattoman sähkö- ja elektroniikkalaiteromun siirtojen valvonta säilyy ennallaan unionissa ja ETA:ssa*
- Vaihtoehdot:
 1. Baselin sopimuksen muutokset sisällytetään täysinäisesti OECD:n päätökseen -> kaikki (vaarattomat + vaaralliset) e-waste siirrot OECD:n sisällä vaatisivat lupamenettelyn
 2. Kannatetaan Japanin ehdotusta: GC010 ja GC020 esim. piirilevyt edelleen vihreinä; Y49 ja A1181 vaatisivat lupamenettelyn
 3. Baselin sopimuksen muutosten osittainen implementointi: vaaraton e-waste Y49 vihreänä, vaarallinen A1181 vaatisi luvan -> mukailisi neuvoston päätöstä
 - Jos Baselin sopimuksen muutoksia ei täysin sisällytetä OECD:n päätökseen, niin tulee perustella miksi muu menettely on oikeutettu liitteen 6 mukaisesti: jätteen ominaisuudet, jätteen käsittely. Vaikutusten määrittely?
- OECD maita mm. Meksiko, Chile, Columbia, Turkki...

Lyhyesti

- **Kaivannaisjäteasetuksen muutosehdotus** lähetettiin 14.12. lyhyelle, suppealle lausuntokierrokselle ([linkki lausuntopyyntöön](#)).
 - Muutetaan direktiivin täytäntöönpanon seurantaan koskeva raportointivastuu SYKEltä Kainuun ELY-keskukselle (17 §, seuraava kolmevuotisraportti komissiolle 1/2024).
- **Jäteverolain** muuttamisesta annetussa laissa (962/2022) veron piiriin siirrettiin viherlipeäsakka (vuodesta 2023 alkaen) ja rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä kipsijäte (vuodesta 2027 alkaen). Veroa korotettiin 70 eurosta/tonni 80 euroon/tonni. Laki tulee voimaan vuoden 2023 alussa.
- POP-asetusmuutos (jäteliitteet) julkaistu pe 9.12., voimaan kesällä

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2400&from=EN>

Kiitokset!

puh. 050 461 8652

anna-maija.pajukallio@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

